

กระทู้ถามที่ ๐๐๓ (ร.)

วุฒิสภา

๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๒

เรื่อง การแก้ปัญหาคนล้นคุก

กราบเรียน ประธานวุฒิสภา

ข้าพเจ้าขอตั้งกระทู้ถาม ถาพนายกรัฐมนตรี ดังต่อไปนี้

ด้วยพบว่ามีข้อมูลการศึกษารวบรวมของ Institute for Crime & Justice Policy Research, School of Law, Birkbeck, University of London รายงานว่าในปี ๒๕๖๑ ประเทศไทย มีจำนวนผู้ต้องขัง จำนวน ๓๖๔,๒๘๘ คน และจากผลการศึกษาดังกล่าวได้เทียบสัดส่วนของจำนวน ผู้ต้องขังกับจำนวนประชากรแล้วพบว่า ประเทศไทยมีอัตราส่วนผู้ต้องขังสูงถึง ๕๒๖ คน/จำนวน ประชากรหนึ่งแสนคน ซึ่งเป็นสัดส่วนที่สูงเป็นลำดับต้น ๆ ของทวีปเอเชียและของโลก กอปรกับ ได้สำรวจข้อมูลสถิติจำนวนผู้ต้องขังจากเว็บไซต์ของกรมราชทัณฑ์ ณ วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ พบว่ามีจำนวนผู้ต้องขังทั้งสิ้น ๓๖๖,๕๒๘ คน แบ่งออกเป็นนักโทษเด็ดขาด จำนวน ๓๐๕,๓๑๑ คน ผู้ต้องขังระหว่างอุทธรณ์ - ฎีกา จำนวน ๒๘,๓๓๘ คน และอื่น ๆ เช่น ผู้ต้องกักกัน/กักขัง รวมทั้ง ผู้ต้องขังระหว่างไต่สวน สอบสวนอีก จำนวน ๓๒,๘๗๙ คน ซึ่งในจำนวนดังกล่าวเป็นผู้ต้องขัง ที่กระทำความผิดเกี่ยวกับคดีอาชญากรรมมากถึง ๒๘๘,๘๑๔ คน

อย่างไรก็ดี แม้ว่าปรัชญาทางอาชญาวิทยาที่เกี่ยวกับการลงโทษผู้กระทำความผิด จะมีความมุ่งหมายให้ผู้ต้องขังได้รับการพัฒนาพฤตินิสัย เพื่อปรับปรุง แก้ไข ฟื้นฟู และคืนคนดีสู่สังคม แต่ขณะเดียวกันหากพิจารณาแนวโน้มจำนวนผู้ต้องขังที่เพิ่มมากขึ้น พบว่า “ปัญหาคนล้นคุก” นำมาซึ่งผลกระทบด้านต่าง ๆ เช่น (๑) การขาดโอกาสในการประกอบอาชีพ ซึ่งกระทบต่อผลิตภาพ (Productivity) ทางเศรษฐกิจและสังคม (๒) การมีต้นทุนและภาระค่าใช้จ่ายในกระบวนการยุติธรรม ซึ่งมีผลต่อภาระงบประมาณของภาครัฐ (๓) การมีตราบาปเกิดขึ้นกับผู้พ้นโทษ ซึ่งกระทบต่อการเข้าถึง โอกาสทางเศรษฐกิจและสังคม และ (๔) ทำให้ผู้ต้องขังที่พ้นโทษถูกเบียดขับเข้าสู่วัฏจักรของ ความเหลื่อมล้ำทางสังคม และทำให้เกิดแรงจูงใจในการหันกลับไปกระทำความผิดซ้ำ

เมื่อพิจารณายุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ในประเด็นเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมเคารพสิทธิมนุษยชนและปฏิบัติต่อประชาชนโดยเสมอภาค ข้อ ๔.๘.๕ แล้ว พบว่า ได้กำหนดให้มีการพัฒนามาตรการอื่นแทนโทษทางอาญา เพื่อลดทอน ความเป็นโทษทางอาญาที่ไม่จำเป็น สร้างความสมดุลระหว่างการบังคับโทษตามคำพิพากษา กับ การให้โอกาสผู้ต้องโทษกลับคืนสู่สังคม เปิดโอกาสให้ภาคส่วนอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร

การบังคับโทษ และการพัฒนาระบบคุมประพฤติในชุมชน รวมทั้ง การใช้กฎหมายอาญาโดยยึดมั่นหลักการตีความโดยเคร่งครัด ไม่ขยายขอบเขตฐานความผิดให้ครอบคลุมการกระทำที่แท้จริงแล้ว ไม่เข้าองค์ประกอบ

ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหา “คนล้นคุก” และเตรียมความพร้อมผู้ต้องขังคืนสู่สังคมมิให้กระทำผิดซ้ำ อันเป็นการเพิ่มผลิตภาพทางเศรษฐกิจ และลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมให้สอดคล้องกับทิศทางของยุทธศาสตร์ชาติด้านต่าง ๆ เช่น ด้านขีดความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาเศรษฐกิจ และการกระจายรายได้ ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ในประเด็นเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรม เคารพสิทธิมนุษยชนและปฏิบัติต่อประชาชนโดยเสมอภาค จึงขอเรียนถามว่า

๑. รัฐบาลมีนโยบายเกี่ยวกับการแก้ไข “คนล้นคุก” อย่างไร และมีแนวทางการดำเนินการแก้ปัญหาดังกล่าวเพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนปฏิรูปประเทศด้านที่เกี่ยวข้องอย่างไร กล่าวคือ

(๑.๑) จะมีมาตรการหรือกลไกในการแก้ปัญหาจำนวนผู้ต้องขังประเภทต่าง ๆ อย่างไร เช่น จะแก้ปัญหาที่ต้นน้ำโดยการลดจำนวนผู้ต้องขังขาเข้า ลดทบทบัญญัติที่กำหนดโทษทางอาญาที่ไม่จำเป็น หรือการส่งเสริมให้ประชาชนเข้าถึงสิทธิในกระบวนการยุติธรรม อาทิ สิทธิในการได้รับการปล่อยชั่วคราว เป็นต้น

(๑.๒) จะมีวิธีลดจำนวนผู้ต้องขังที่มีควรถูกกักขังอย่างไร เช่น ผู้ต้องขังในกรณีที่ถูกกฎหมายกำหนดให้กักขังผู้ต้องโทษปรับซึ่งไม่มีเงินชำระค่าปรับ กรณีนี้เป็นสาเหตุประการหนึ่งของจำนวนผู้ต้องขังและยังมีประเด็นที่ต้องพิจารณาในแง่ความเป็นธรรมอีกกว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายเช่นนี้เป็นธรรมหรือไม่ เนื่องจากโทษที่แท้จริงของบุคคลผู้นั้นซึ่งควรได้รับคือโทษปรับ

(๑.๓) จะมีมาตรการหรือกลไกทางกฎหมายให้ผู้ต้องขังได้รับสิทธิหรือประโยชน์ เช่น การปล่อยชั่วคราว การพักการลงโทษ หรือการได้รับอภัยโทษ อย่างไร

๒. รัฐบาลมีนโยบายเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังเพื่อเตรียมความพร้อมคืนสู่สังคมมิให้กระทำผิดซ้ำ อันเป็นการเพิ่มผลิตภาพทางเศรษฐกิจ และลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม อย่างไร

ขอให้ตอบในราชกิจจานุเบกษา

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

อำพล จินดาวัฒนะ

สมาชิกวุฒิสภา

คำตอบกระทู้ถามที่ ๐๐๓ (ร.)

ของ นายอำพล จินดาวัฒนะ สมาชิกวุฒิสภา

เรื่อง การแก้ปัญหาคนล้นคุก

ข้าพเจ้า พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ขอตอบกระทู้ถาม เรื่อง การแก้ปัญหาคนล้นคุก ของท่านสมาชิกผู้มีความสนใจที่ได้รับความรายงานจากกระทรวงยุติธรรม ดังนี้

คำตอบข้อที่ ๑

จากข้อมูลของกระทรวงยุติธรรมทราบว่า กรมราชทัณฑ์มีเรือนจำและทัณฑสถานทั่วประเทศ จำนวน ๑๔๓ แห่ง สามารถรองรับผู้ต้องราชทัณฑ์ได้จำนวน ๒๕๔,๓๑๒ คน แต่จากการสำรวจ เมื่อวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๓ ปรากฏว่ามีผู้ต้องราชทัณฑ์ทั้งสิ้นจำนวน ๓๖๗,๙๙๓ คน จึงเกินกว่าที่ เรือนจำและทัณฑสถานสามารถรองรับได้ จำนวน ๑๑๓,๖๘๑ คน หรือเกินกว่าร้อยละ ๔๔.๗ ของจำนวนผู้ต้องราชทัณฑ์ที่สามารถรองรับได้ ซึ่งในจำนวนนี้เป็นคดีเกี่ยวกับยาเสพติดจำนวน ๒๙๒,๐๓๘ คน หรือคิดเป็นร้อยละ ๗๙.๓๕ ของจำนวนผู้ต้องราชทัณฑ์ทั้งหมด ซึ่งในการแก้ไขปัญหา ดังกล่าว ขออธิบายรายละเอียดตามกระทู้ถาม ดังนี้

๑. มาตรการหรือกลไกในการแก้ปัญหาจำนวนผู้ต้องขังประเภทต่าง ๆ

๑.๑ การใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Monitoring) ในการติดตามตัว ผู้ที่ได้รับการพักการลงโทษและลดวันต้องโทษจำคุก ปัจจุบันคณะรัฐมนตรีเห็นชอบให้จัดซื้อ จำนวน ๓๐,๐๐๐ เครื่อง

๑.๒ การปรับปรุงห้องขังให้เป็นพื้นที่นอน ๒ ชั้น สำหรับผู้ต้องขังในเรือนจำ เพื่อบรรเทาความแออัดจำนวน ๙๓ แห่ง ห้องขังจำนวน ๑,๘๙๕ ห้อง คิดเป็นพื้นที่นอนที่เพิ่มขึ้น ทั้งหมด ๘๗,๒๗๕.๓๔ ตารางเมตร สามารถรองรับผู้ต้องขังได้จำนวน ๗๒,๗๒๙ คน

๒. วิชิตลดจำนวนผู้ต้องขังที่มีควรถูกกักขัง เช่น ผู้ต้องขังในกรณีที่ถูกกฎหมายกำหนดให้กักขัง ผู้ต้องโทษปรับซึ่งไม่มีเงินชำระค่าปรับ และประเด็นในแง่ความเป็นธรรมว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายเช่นนี้ เป็นธรรมหรือไม่ เนื่องจากโทษที่แท้จริงซึ่งบุคคลนั้นควรได้รับคือโทษปรับ

กรณีเกี่ยวกับการกักขังนั้นตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๒๔ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง ได้กำหนดให้กักตัวผู้ต้องโทษกักขังไว้ในสถานที่กักขังซึ่งมิใช่เรือนจำ สถานีตำรวจ หรือสถานที่ควบคุม ผู้ต้องหาของพนักงานสอบสวน ซึ่งถ้าศาลเห็นเป็นการสมควรจะสั่งในคำพิพากษาให้กักขังผู้กระทำความผิดไว้ในที่อาศัยของผู้นั้นเอง หรือของผู้อื่นที่ยินยอมรับผู้นั้นไว้ หรือสถานที่อื่นที่อาจกักขังได้ เพื่อให้เหมาะสมกับประเภทหรือสภาพของผู้ถูกกักขังก็ได้ ดังนั้น โทษกักขังย่อมไม่มีลักษณะเป็นการเพิ่ม จำนวนผู้ต้องขังหรือนักโทษเด็ดขาดในเรือนจำ เนื่องจากกฎหมายได้เปิดช่องให้กักตัวผู้ต้องโทษ ดังกล่าวไว้ในสถานที่กักขังอื่นอันมิใช่เรือนจำ องค์กรยุติธรรมโดยกรมราชทัณฑ์ ได้มีนโยบายเกี่ยวกับการปรับปรุงกระบวนการยุติธรรมเพื่อแก้ไขปัญหาคนล้นคุกในระยะยาว ดังนี้

๒.๑ การแก้ไขกฎหมายที่มีโทษทางอาญาให้มีโทษทางเลือกเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากการกำหนดโทษทางอาญาที่มีเพียง ๕ สถาน คือ ริบทรัพย์สิ้น ปรับ กักขัง จำคุก และประหารชีวิตนั้น และในการลงโทษผู้กระทำความผิดใช้การจำคุกเป็นหลักจนก่อให้เกิดปัญหาคนล้นคุก ทั้งที่ในบางคดีหรือในความผิดบางประเภทไม่จำเป็นต้องใช้โทษดังกล่าว จึงควรมีการแก้ไขกฎหมายที่มีโทษทางอาญาให้มีโทษทางเลือกเพิ่มมากขึ้นเพื่อให้ศาลตัดสินคดีและกำหนดโทษให้เหมาะสมกับพฤติการณ์ ลักษณะอาชญากรรมของผู้กระทำผิดและให้เกิดการลงโทษอย่างเป็นธรรมสำหรับผู้กระทำผิดในระดับล่าง และไม่รุนแรง (nonviolent convictions) และไม่มีความเป็นอาชญากรติดนิสัย หรือเป็นความผิดที่กฎหมายกำหนด (mala prohibita) แต่ไม่มีลักษณะของความรุนแรงก็ควรใช้การบังคับโทษโดยวิธีการอื่น ซึ่งเป็นการรับโทษอื่นแทนการคุมขัง (Alternative to incarceration) หรือการเลี้ยงโทษจำคุก

๒.๒ การลดทอนความเป็นอาชญากรรม (Decriminalization) ในคดีที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด เนื่องจากคดียาเสพติดนั้นเป็นคดีที่มีจำนวนผู้ต้องขังมากที่สุด การลดจำนวนผู้ต้องขังในคดีประเภทดังกล่าวลงย่อมส่งผลดีต่อความแออัดในเรือนจำ โดยใช้วิธีการเปลี่ยนทัศนคติของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการปัญหาดังกล่าวจากการเสพยาเสพติดเป็นอาชญากรรมเปลี่ยนเป็นมุมมองด้านการสาธารณสุขที่กำหนดให้ผู้เสพยาเสพติดเป็นผู้ป่วยที่จะต้องเข้ารับการบำบัดฟื้นฟู และต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการป้องกันและปราบปรามผู้ค้ายาเสพติดด้วย ซึ่งแนวคิดเกี่ยวกับการลดทอนความเป็นอาชญากรรมนี้ หากเป็นคดีที่ไม่ร้ายแรงอาจไม่ต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญา แต่ยังคงรับโทษตามมาตรการทางเลือกอื่น ๆ เช่น การลงโทษทางปกครอง เป็นต้น

๒.๓ การเชื่อมโยงฐานข้อมูลเครือข่ายอาชญากรรม โดยการพัฒนาร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมคุมประพฤติและกรมราชทัณฑ์ เนื่องจากปัจจุบันระบบฐานข้อมูลอาชญากรรมในแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดไม่ได้มีความเชื่อมโยงกันได้อย่างแท้จริง แต่หน่วยงานยังต้องอาศัยพึ่งพาข้อมูลระหว่างกันเพื่อใช้ในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด ซึ่งกรมราชทัณฑ์ได้ประสบปัญหานี้เนื่องจากจำเป็นต้องรู้ข้อมูลในการกระทำผิดของผู้กระทำผิดเพื่อจะได้นำไปปฏิบัติอย่างถูกต้อง เช่น การพักการลงโทษ การลดวันต้องโทษ การให้ประโยชน์ต่าง ๆ กับผู้กระทำผิด จำเป็นต้องทราบข้อมูลถึงพฤติการณ์ การกระทำผิด โดยเฉพาะคดียาเสพติดว่าเป็นผู้ร้ายรายสำคัญของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดหรือไม่ หรือยังมีความเคลื่อนไหวอยู่หรือไม่ หรือผู้ต้องขังนั้นยังมีคดีหรือไม่ เมื่อสามารถเข้าถึงข้อมูลเหล่านี้กรมราชทัณฑ์อาจนำไปใช้ประกอบการพิจารณาให้ประโยชน์แก่ผู้ต้องขังต่อไป ซึ่งประโยชน์เหล่านี้อาจส่งผลให้ผู้ต้องขังได้รับการปล่อยตัวก่อนที่จะครบกำหนดโทษจริง แต่ปัจจุบันการเชื่อมโยงฐานข้อมูลดังกล่าวยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น หากมีการเชื่อมโยงฐานข้อมูลดังกล่าวได้จะก่อให้เกิดประโยชน์ในเรื่องของการลดระยะเวลาในการตรวจสอบผู้กระทำผิดและลดภาระของเจ้าหน้าที่ทุกส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมถึงหากนำฐานข้อมูลเหล่านี้ไปพัฒนา

ในรูปแบบของ Personal File กล่าวคือ การพัฒนาฐานข้อมูลส่วนบุคคลกับบุคลิกภาพของผู้กระทำผิดมารวมกันจะส่งผลให้สามารถคาดการณ์พฤติกรรมของผู้กระทำผิดได้ว่ามีโอกาสที่จะเกิดขึ้นซ้ำหรือไม่ หรือจะเกิดในบริเวณใดในลักษณะของ Big Data เพื่อการติดตามและเฝ้าระวังให้สังคมมีความปลอดภัยมากยิ่งขึ้น หากกรมราชทัณฑ์ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และกรมคุมประพฤติสามารถพัฒนาฐานข้อมูลเหล่านี้ได้ จะก่อให้เกิดประโยชน์อย่างมากในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดต่อไป

๓. มาตรการหรือกลไกทางกฎหมายให้ผู้ต้องขังได้รับสิทธิหรือประโยชน์ เช่น การปล่อยชั่วคราว การพักการลงโทษ หรือการได้รับอภัยโทษ เป็นต้น

การแก้ปัญหาจำนวนผู้ต้องขังแต่ละประเภทนั้น กระทรวงยุติธรรมโดยกรมราชทัณฑ์ ได้ปรับปรุงหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการเลื่อนชั้นนักโทษเด็ดขาด จากเดิมที่ใช้ระเบียบกรมราชทัณฑ์ว่าด้วยการเลื่อนและลดชั้นนักโทษเด็ดขาด พ.ศ. ๒๕๕๖ เปลี่ยนเป็นกฎกระทรวงกำหนดประโยชน์ของนักโทษเด็ดขาด และเงื่อนไขที่นักโทษเด็ดขาดซึ่งได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกหรือพักการลงโทษ และได้รับการปล่อยตัวต้องปฏิบัติ พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งส่งผลให้การเลื่อนชั้นนักโทษเด็ดขาดกรณีปกติที่กำหนดไว้ปีละสองครั้งในวันสิ้นเดือนมิถุนายนและสิ้นเดือนธันวาคม เปลี่ยนเป็นการเลื่อนชั้นนักโทษเด็ดขาดตามกำหนดเวลา และเงื่อนไข ดังต่อไปนี้

(๑) นักโทษเด็ดขาดซึ่งมีกำหนดโทษจำคุกไม่เกินสามปีและต้องโทษจำคุกเพียงคดีเดียว ให้เลื่อนชั้นปีละสามครั้ง คือ ในวันสิ้นเดือนเมษายนครั้งหนึ่ง ในวันสิ้นเดือนสิงหาคมครั้งหนึ่ง และในวันสิ้นเดือนธันวาคมอีกครั้งหนึ่ง

(๒) นักโทษเด็ดขาดซึ่งมีกำหนดโทษจำคุกเกินกว่าสามปีหรือต้องโทษจำคุกหลายคดี ให้เลื่อนชั้นได้ปีละสองครั้ง คือในวันสิ้นเดือนเมษายนครั้งหนึ่งและในวันสิ้นเดือนธันวาคมอีกครั้งหนึ่ง

จากกฎกระทรวงดังกล่าวได้กำหนดให้นักโทษเด็ดขาดที่มีอัตราโทษจำคุกน้อยไม่เกินสามปี และต้องโทษจำคุกเพียงคดีเดียวได้รับโอกาสในการเลื่อนชั้นเร็วขึ้นและนักโทษเด็ดขาดนั้นอาจได้รับสิทธิหรือประโยชน์ ดังนี้

ประการแรก การลดวันต้องโทษจำคุกตามข้อ ๒๖ แห่งกฎกระทรวงฉบับเดียวกันกำหนดให้นักโทษเด็ดขาดซึ่งได้รับโทษจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุดมาแล้วไม่น้อยกว่าหกเดือนหรือหนึ่งในสามของกำหนดโทษตามหมายศาลในขณะนั้นแล้วแต่อย่างไรจะมากกว่า หรือน้อยกว่าสิบปีในกรณีที่ต้องโทษจำคุกตลอดชีวิตที่มีการเปลี่ยนโทษจำคุกตลอดชีวิตเป็นโทษจำคุกมีกำหนดเวลา อาจได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกตามชั้นและตามจำนวนวัน ดังนี้ ชั้นเยี่ยมเดือนละห้าวัน ชั้นดีเดือนละสี่วัน และชั้นดีเดือนละสามวัน

ประการที่สอง การพักการลงโทษตามข้อ ๔๒ แห่งกฎกระทรวงฉบับเดียวกัน ซึ่งการพักการลงโทษเป็นมาตรการที่กรมราชทัณฑ์นำมาปฏิบัติต่อนักโทษเด็ดขาดที่ประพฤติตนอยู่ในระเบียบวินัย ตั้งใจศึกษาอบรมและฝึกวิชาชีพ ให้ได้รับการปล่อยตัวไปก่อนครบกำหนดโทษตามคำพิพากษาไปใช้ชีวิต

อยู่กับครอบครัวในสังคม ภายใต้เงื่อนไขที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด หากไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขอาจถูกจับเข้ามาคุมขังอีกตามกำหนดโทษที่เหลืออยู่ การพักการลงโทษถือเป็นระบบหนึ่งที่เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด (Community - based corrections) ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและทัศนคติผู้กระทำผิดให้มีความพร้อมที่จะประพฤติตนเป็นพลเมืองดีสามารถประกอบอาชีพสุจริตและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ด้วยดีภายหลังพ้นโทษโดยไม่หวนกลับไปกระทำผิดซ้ำอีก นักโทษเด็ดขาดได้รับการพักการลงโทษต้องมีคุณสมบัติครบถ้วนตามมาตรา ๕๒ (๗) แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐ กล่าวคือ ต้องแสดงให้เห็นว่ามีความประพฤติดี มีความอดุสาหะความก้าวหน้าในการศึกษา และทำการทำงานเกิดผลดี หรือทำความชอบแก่ทางราชการเป็นพิเศษ และการพักการลงโทษจะกระทำได้อ่อนนักโทษเด็ดขาดได้รับโทษจำคุกมาแล้วไม่น้อยกว่า ๖ เดือน หรือ ๑ ใน ๓ ของกำหนดโทษตามหมายศาลในขณะนั้นแล้วแต่อย่างไรจะมากกว่า หรือน้อยกว่า ๑๐ ปี ในกรณีที่ต้องโทษจำคุกตลอดชีวิต โดยในแต่ละชั้นอาจได้รับการพักการลงโทษ ดังนี้ ชั้นเยี่ยมอาจได้รับการพักการลงโทษไม่เกิน ๑ ใน ๓ ชั้นดีอาจได้รับการพักการลงโทษไม่เกิน ๑ ใน ๔ และชั้นดีอาจได้รับการพักการลงโทษไม่เกิน ๑ ใน ๕

คำตอบข้อที่ ๒

ในกรณีแนวทางการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย กรมราชทัณฑ์ได้ดำเนินการ ดังนี้

๑. การฝึกอบรมวิชาชีพทั้งระยะยาวและระยะสั้น โดยเน้นการวิชาชีพที่ตรงกับความต้องการของตลาด และมีกฎหมายที่ให้การสนับสนุนคือ พระราชบัญญัติกฏามาตรการทางอาชีพสำหรับนายจ้างและผู้ประกอบการที่จ้างผู้พ้นโทษ

๒. การดำเนินการในเรื่องจำโครงสร้างเบาจำนวน ๒๑ แห่ง ซึ่งมีแผนการดำเนินโครงการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ดำเนินการ ๓ รุ่น เป้าหมายการฝึกอบรม ๒๐,๓๑๐ คน

๓. การติดตามดูแลผู้ต้องขังหลังพ้นโทษ กรมราชทัณฑ์มีการดำเนินการศูนย์ประสานงานและส่งเสริมการมีงานทำที่มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและประสานงาน รวมทั้งจัดทำข้อมูลความต้องการมีงานแก่ผู้ใกล้พ้นโทษ อีกทั้งยังรวบรวมและจัดทำข้อมูลของผู้ประกอบการในตำแหน่งว่าง โดยการประสานงานเครือข่ายให้ความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ

๔. การใช้ศักยภาพในพื้นที่ของเรือนจำชั่วคราวและทัณฑสถานเปิดทั่วประเทศ กรมราชทัณฑ์มีเรือนจำชั่วคราว ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ใช้สำหรับทำการเกษตรเป็นจำนวนมาก กระจายอยู่ในจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศ มีลักษณะเป็นเรือนจำเปิด ไม่มีรั้วกำแพง ใช้สำหรับฝึกวิชาชีพทางการเกษตรให้กับผู้ต้องขังที่เตรียมความพร้อมก่อนปล่อยแต่ปัจจุบันยังขาดการพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งไม่มีเรือนนอนสำหรับผู้ต้องขัง หากกรมราชทัณฑ์มีงบประมาณในการก่อสร้างเรือนนอนเพิ่มมากขึ้นจะสามารถนำผู้ต้องขังที่ใกล้จะได้รับการปล่อยตัว ประพฤติดี และไม่มีแนวโน้มที่จะหลบหนีไปควบคุมไว้ในเรือนจำชั่วคราวเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะสร้างความแออัดของผู้ต้องขังในเรือนจำปิดลดน้อยลงได้